

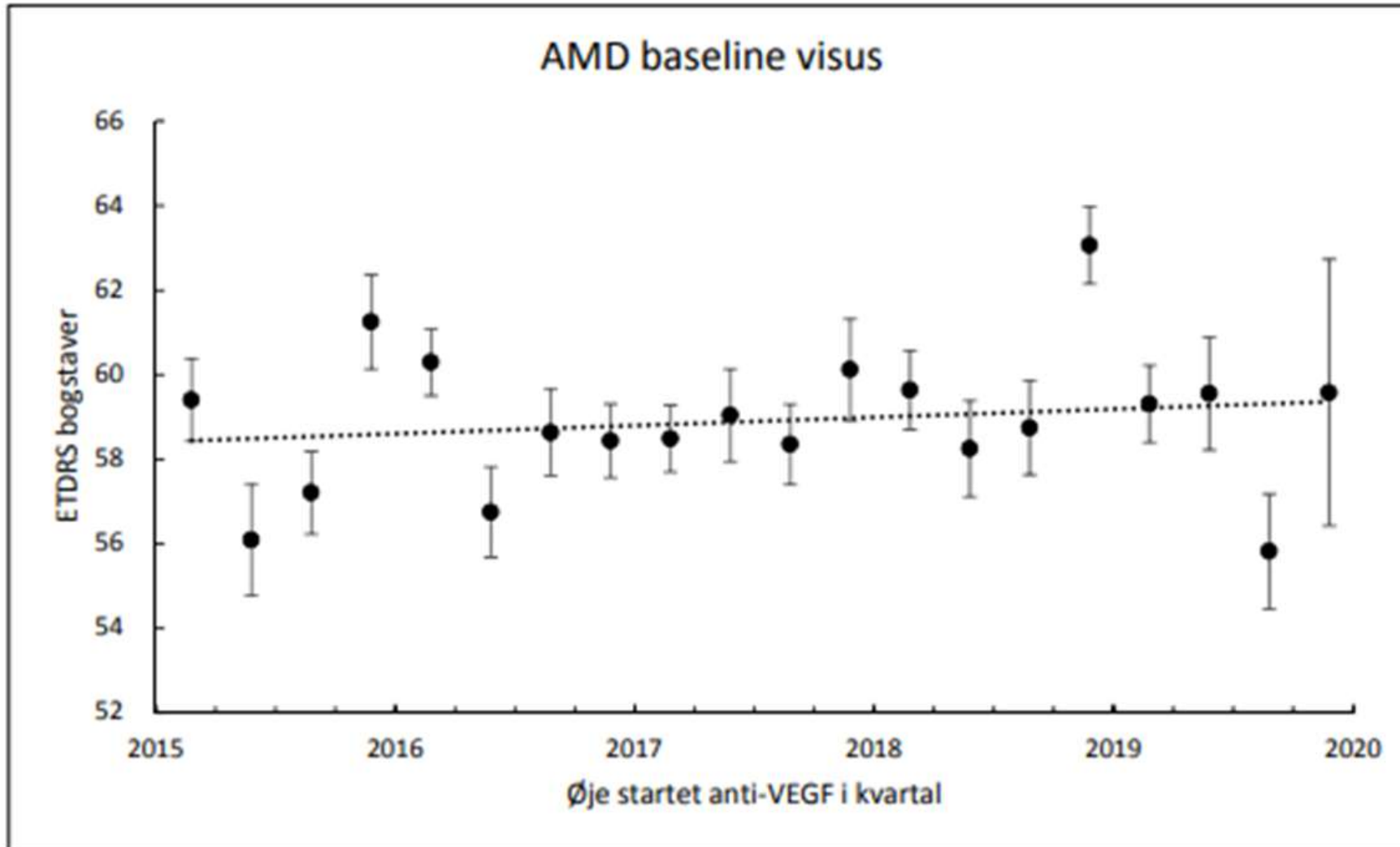
De Synsfaglige Netværksdage, 26. november 2025

Proaktiv opsporing af uopdaget synstab blandt ældre hjemmehjælpsmodtagere

Birte Bay, Cand.san.optom

Andrea Nedergaard Jensen, Cand.scient.san.publ

Øjenafdelingen, Sjællands Universitetshospital, Roskilde
Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet

Øjenafdelingen Sjællands Universitetshospital

**”Globally, at least 2.2 billion people have a vision impairment.
In at least 1 billion of these, vision impairment could have
been prevented or is yet to be addressed”**

World Health Organization (WHO)
World report on vision, 2019

Forskningsspørgsmål

1. Hvad er prævalensen i Danmark af ældre, der lever med uopdaget synstab, hvad er årsagen til synstabet, og er det muligt at behandle?
2. Kan rettidig opsporing placeres mere lokalt/tættere på borgerne?
3. Kan andre faggrupper indgå i opsporingsarbejdet og hvilke metoder/måleudstyr egner sig bedst til opgaven?
4. Er selvrapporteret synsrelateret livskvalitet lige så effektiv som traditionel synsudmåling til at opspore synstab hos ældre?

Kort fakta:**Lande: Danmark, Sverige, Norge****Regioner: Hovedstaden (DK), Sjælland (DK), Oslo (NO), Agder (NO), Skåne (SE), Halland (SE)****Indsatsområder: Innovation og Entreprenørskab****Specifikt mål: Styrke innovationskapaciteten med fokus på smart specialisering****Periode: December 2023 – November 2025****Budget: 2.681.104 EUR****Bevilgede EU-midler: 1.526.816 EUR****Norske midler: 68.203 EUR****Lead Partner: Region Sjælland**

Interreg

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Öresund-Kattegat-Skagerrak

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

REGION SJÆLLAND
PRÆHOSPITALT CENTER

-vi er til for dig

SYNSAM

The Swedish Institute
for Health Economics

Institutet för Hälsa-
och Sjukvårdsekonomi

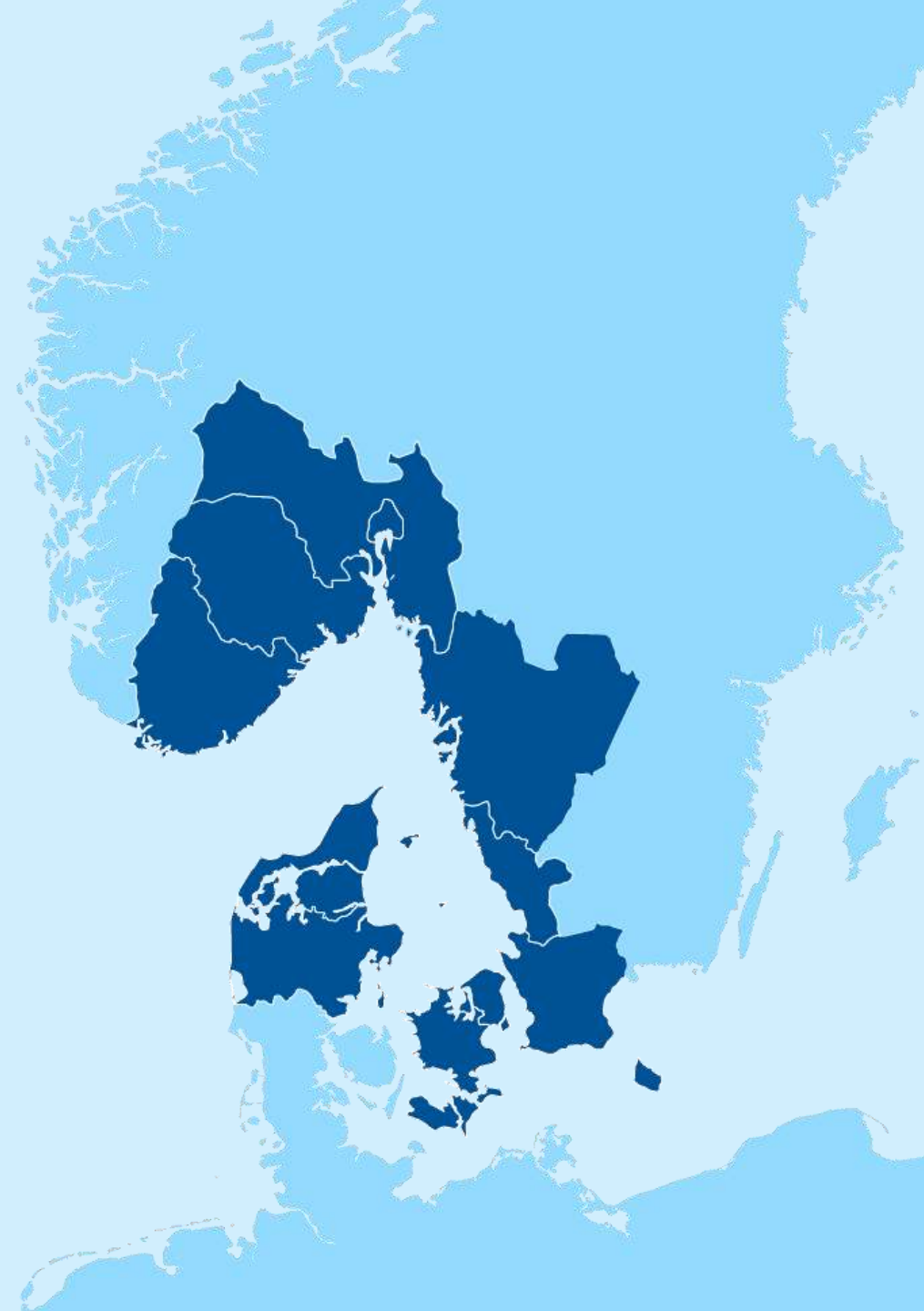
HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

NÆSTVED

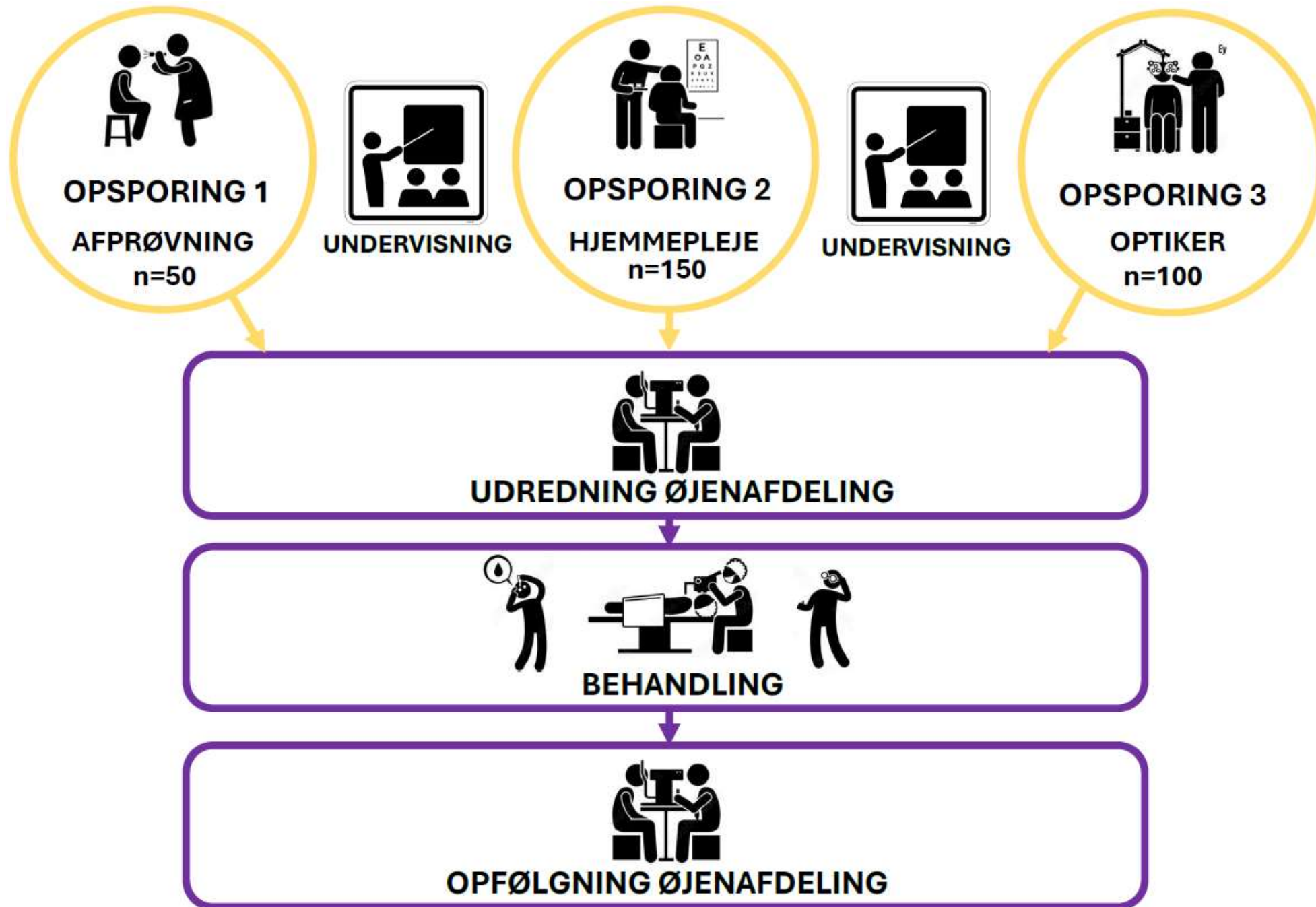

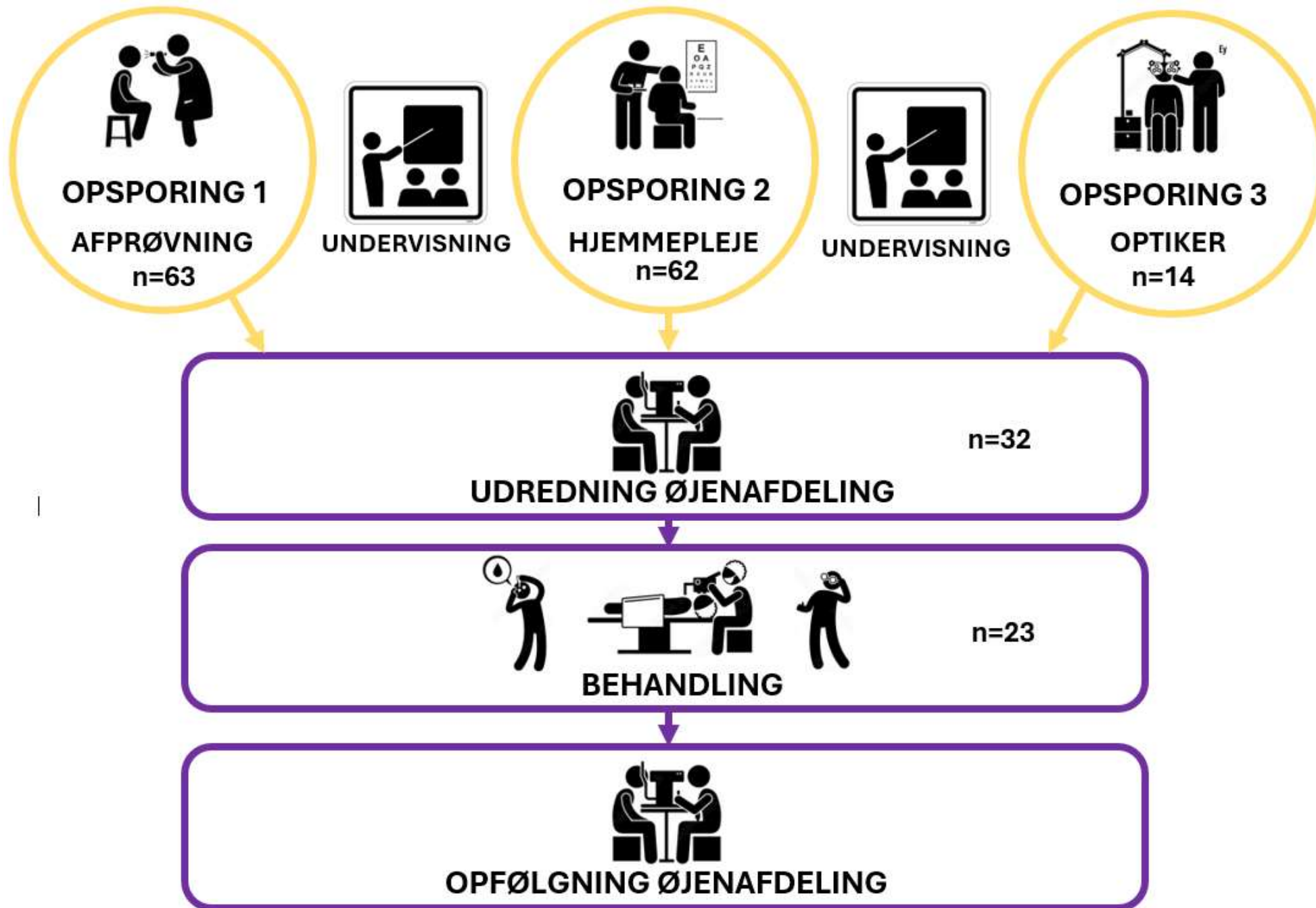
SØRLANDET SYKEHUS

Inklusion- og eksklusions- kriterier

- Alder ≥ 75 år
- Mindst to år siden seneste undersøgelse hos en øjenlæge eller optiker.
- Ingen kendte øjensygdomme eller synsnedsættelser
- Tale og forstå dansk
- Kognitivt i stand til at afgive informeret samtykke og besvare spørgsmål vedrørende deres syn.

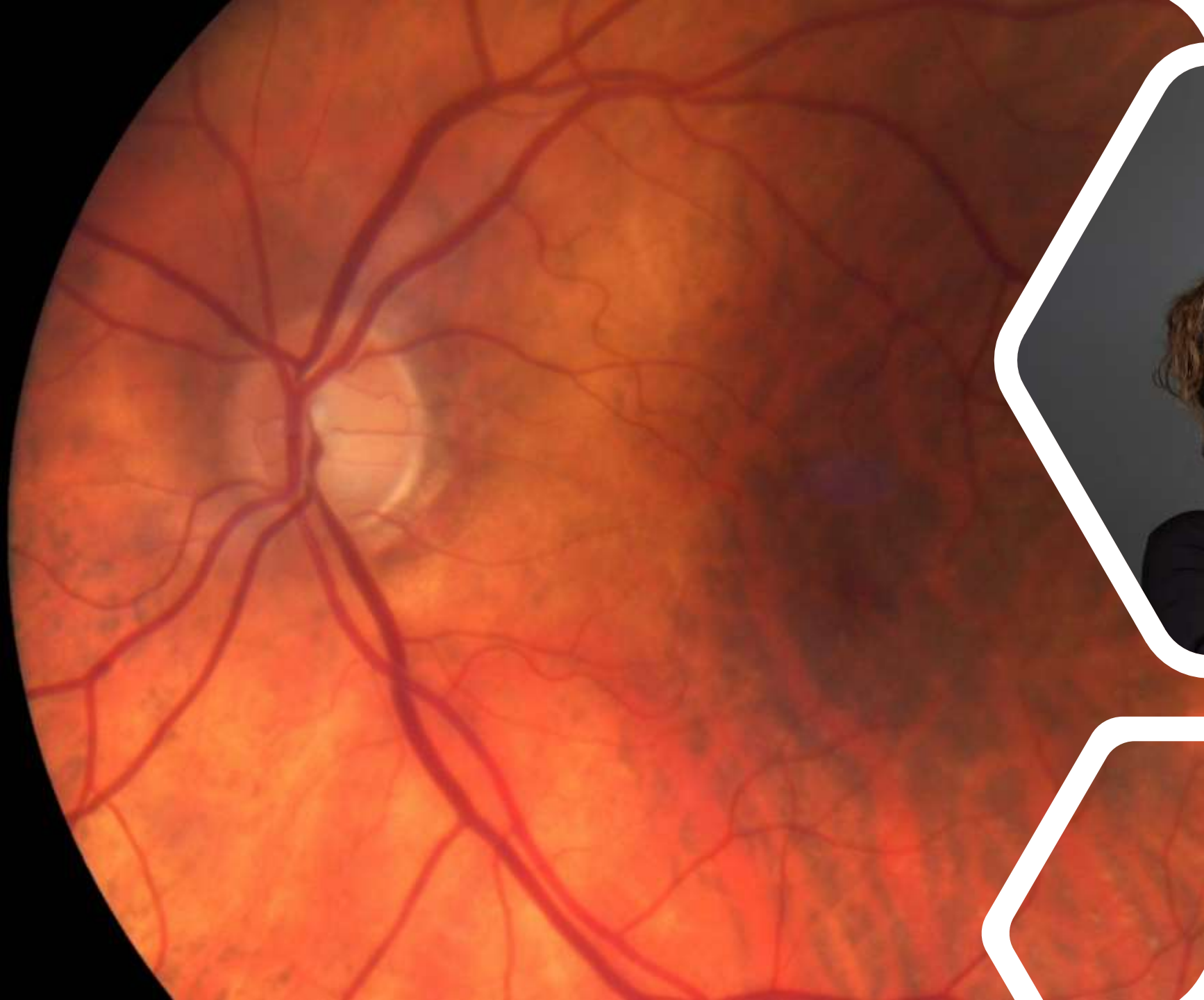

Hjemmeplejen Opsporing Fase 1 (Optometrist)

Mobilt måleudstyr:

- Traditionel visusmåling (ETDRS tavle)
- App-baseret visusmåling (Kay Pictures iSight Pro)
- Nærvisus, Collenbrander Mixed (tavle)
- Kontrastsyn, Collenbrander Mixed (tavle)
- Spørgeskema, synsrelateret livskvalitet (VFQ-25)
- Håndholdt, mobilt funduskamera (Aurora)
- Webbaseret datapaltform (REDCap)
- Cloudbaseret dataplatform (Eys)

OPTOMED

Klient-ID: 017

Luk sag

Tilbage

Diagnose

Generelt

Uploads

Kommunikation

Nethindefoto (2)

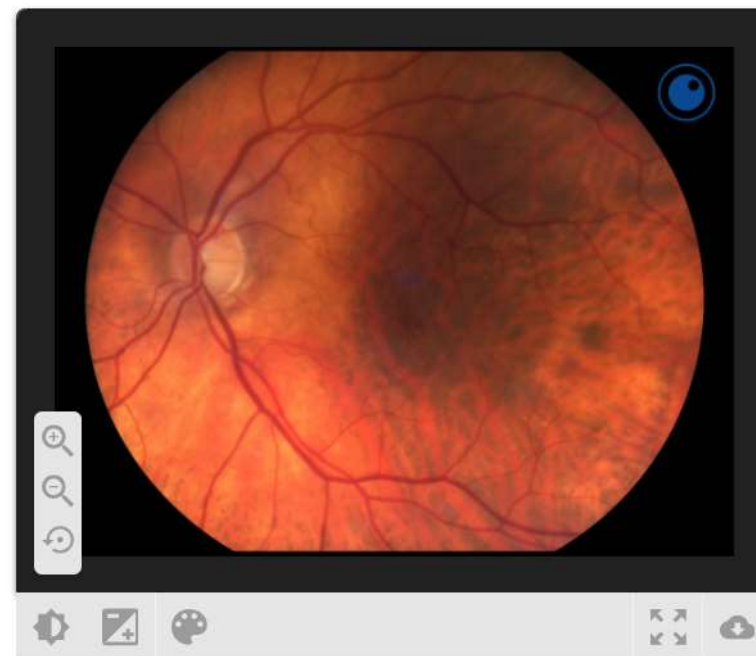
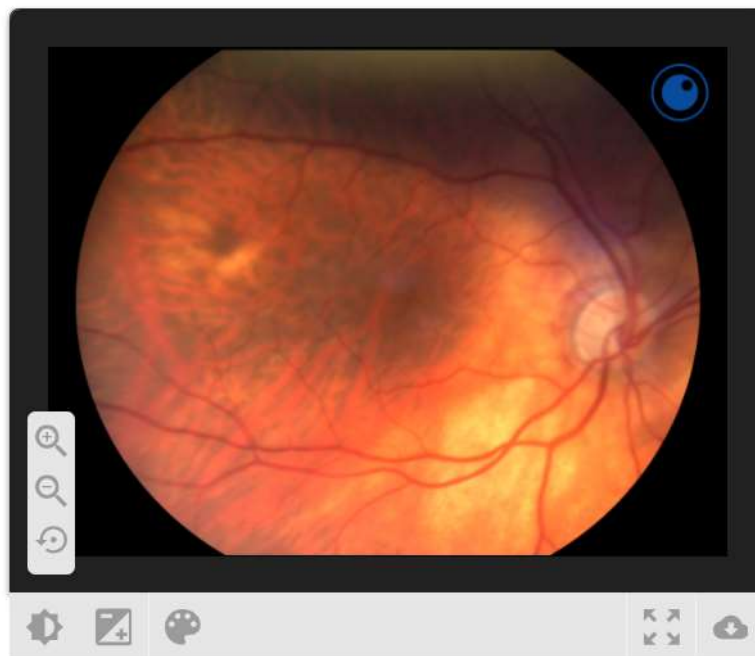
OCT

Perimetri

Andet

Højre øje

Venstre øje

UOPDAGET SYNSTAB - ØJENAFDELINGEN PID 1250

Actions: [Modify instrument](#) [Download PDF of instrument\(s\)](#) [Video: Basic data entry](#)

Uopdaget Synstab - Baseline målinger

Adding new Record ID 33.

Record ID	33
Patient ID	<input type="text"/> Skal ikke udfyldes
CPR-nummer <small>* must provide value</small>	<input type="text"/> CPR-nummer med bindestreg
Fødselsdato <small>* must provide value</small>	<input type="text"/> Today D-M-Y DD-MM-YYYY
Dato for undersøgelse <small>* must provide value</small>	<input type="text"/> Today D-M-Y DD-MM-YYYY
Alder	<input type="text"/> View equation Alder [år]
Fornavn <small>* must provide value</small>	<input type="text"/> Fornavn og evt. mellemnavn(e)
Efternavn <small>* must provide value</small>	<input type="text"/>
Køn <small>* must provide value</small>	☐ Kvinde ☐ Mand ☐ Andet reset
Husstand <small>* must provide value</small>	☐ Alene ☐ Samboende ☐ Andet Bor patient alene eller sammen med nogen? reset
Noter	<input type="text"/> Expand

Hjemmeplejen Opsporing Fase 2 (Sygeplejerskestud.)

Mobilt måleudstyr:

- App-baseret visusmåling
(Kay Pictures iSight Pro)
- Spørgeskema, synsrelateret livskvalitet
(VFQ-25)
- Webbaseret dataplatform
(REDCap)

Øjenafdelingen

Baseline målinger (Optometrist, Øjensygeplejerske, Øjenlæge)

Stationært måleudstyr:

- Traditionel visusmåling (ETDRS tavle)
- BCVA
- Nærvisus
- Kontrastsyn, MARS Contrast Chart
- IOP
- Fundus foto
- OCT
- Spaltelampe undersøgelse
- Udredning
- Henvisning til behandling

Forskningsspørgsmål

**Table 2. Screening Outcomes
Home-based Screening (n=125)**

Variabel	
Habitual visual acuity, distance ^{1,2} , mean (SD, range), [dec]	0.67 (0.20, 0.04-1.20)
Visual acuity, near ^{1,3,4} , mean (SD, range), [dec]	0,52 (0,12, 0.16-0.80)
Contrast sensitivity, near ^{1,3,4} , mean (SD, range), [logCS]	0.38 (0.12, 0.10-0.70)
Detected (VA ≤ 0.63) ¹ , n (%)	71 (56.8)
Visual impairment category ¹ (PAHO/WHO), n (%)	
Mild (VA < 0,50)	17 (13.6)
Moderate (VA < 0,32)	7 (5.6)
Severe (VA < 0,10)	1 (0.8)
Baseline examination, n (%)	
Accepted	32 (45.1)
Declined	39 (54.9)
Reasons for decline, n (%)	
Poor health	12 (30,8)
Lack of energy	11 (28,2)
Fear of losing driving license	6 (15,4)
Convinced vision is adequate	4 (10,3)
Deceased	1 (2,6)
Reason not specified	5 (12,8)

¹Best seeing eye

²iSightPro App (1.5 m)

³n=63

⁴Collenbrander Mixed Contrast Card (40 cm)

Clinical Findings Baseline Examinations

**Table 5. Clinical Findings
Baseline Examinations (n=32)**

Findings ¹	n (%)	Referred ²
New corrective lenses	7 (21.9)	7
Cataract		
Significant	2 (3.3)	2
Insignificant	9 (28.1)	0
PCO	2 (3.3)	2
AMD		
Early/Intermediate	9 (28.1)	0
Late dry (GA)	3 (9.4)	0
Neovascular	1 (3.1)	1
Diabetic retinopathy	3 (9.4)	3
Glaucoma	1 (3.1)	0
Keratopathy	4 (6.6)	4
Endothelial dystrophy	1 (3.1)	0
Corpus prolapse	5 (15.6)	0
Retinal Vein Occlusion	1 (3.1)	1
Macular hole	1 (3.1)	1
Blepharitis	2 (3.1)	1
Entropion	1 (3.1)	1
Amblyopia	1 (3.1)	0

¹Some patients presented with more than one finding

²Participants who required further ophthalmic evaluation or treatment

Forskningsspørgsmål

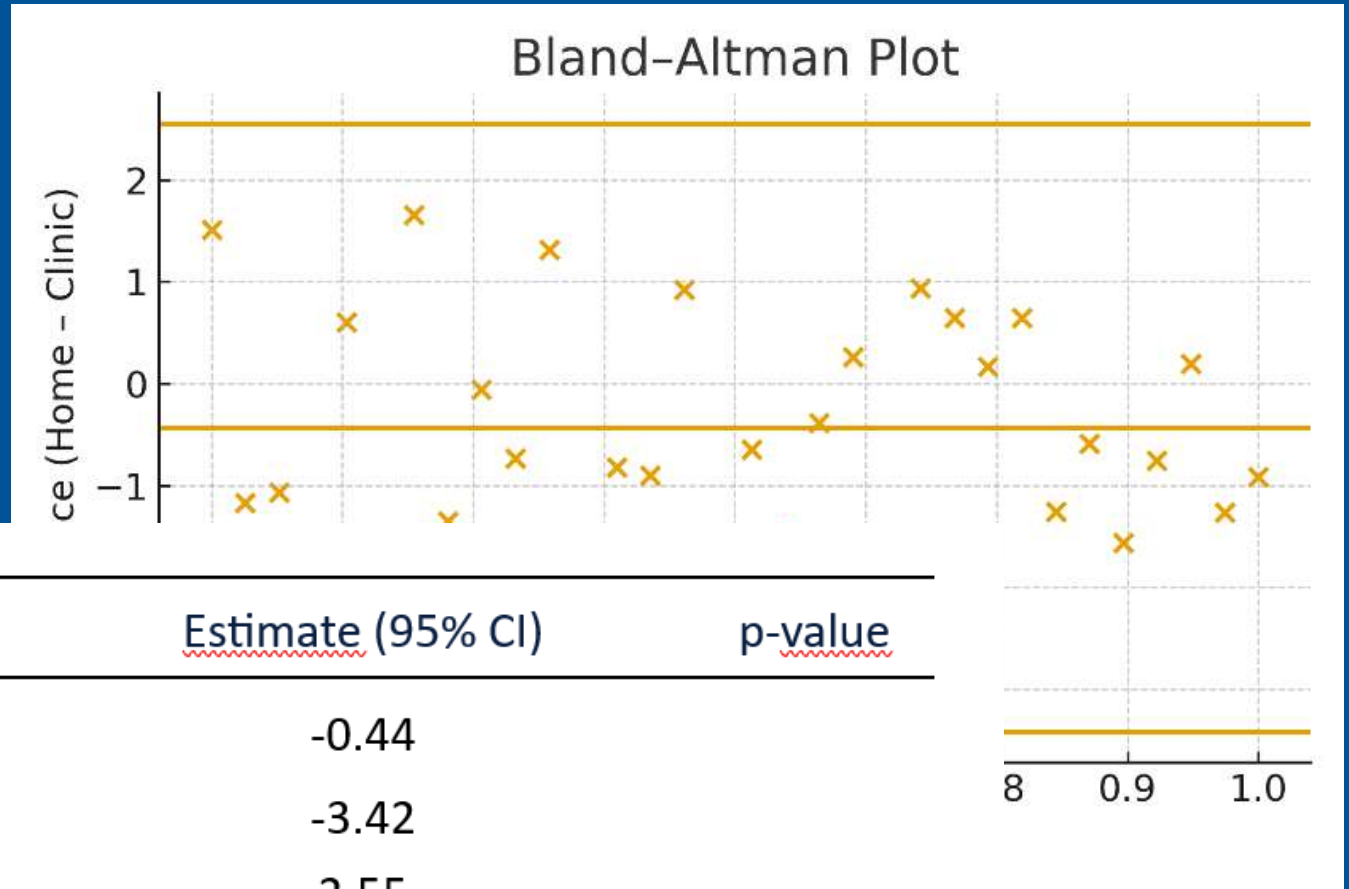
Table 3. Referral Acceptance and Reasons for Decline

Category	n (%)
Accept	32 (45.1)
Decline	39 (54.9)
Poor general health	12 (30,8)
Lack of energy	11 (28,2)
Fear of losing driving licence	6 (15,4)
Vision adequate	4 (10,3)
Deceased	1 (2,6)
Not specified	5 (12,8)

Forskningsspørgsmål

3. Kan andre faggrupper indgå i opsporingsarbejdet og hvilke metoder/måleudstyr egner sig bedst til opgaven?

Agreement Between Home- and Clinic-Based Visual Acuity

Parameter	Estimate (95% CI)	p-value
Mean difference (home – clinic), estimate	-0.44	
Lower limit of agreement (LOA)	-3.42	
Upper limit of agreement (LOA)	2.55	
Regression slope (proportional bias)	-0.00005 (-0.086;0.086)	0.999
Intercept	-0.43 (-6.52;5.65)	0.885
R ²	0.001	

Forskningsspørgsmål

Table 6. National Eye Institute Visual Function Questionnaire-25 Subscale Scores at Home-based Screening (n=125)

VFQ Subscale	Mean (SD, range)
General Health	39,3 (30.8, 0-100)
General Vision	69,7 (18.9, 20-100)
Ocular Pain	87,9 (18.3, 13-100)
Near Activities	87,5 (17.9, 17-100)
Distance Activities	90,2 (17.2, 25-100)
Social Functioning	94,9 (15.1, 0-100)
Mental Health	91,6 (16.1, 25-100)
Role Difficulties	91,0 (18.0, 13-100)
Dependency	96,5 (12.5, 13-100)
Driving	26,7 (41.5, 0-100)
Color Vision	95,7 (15.7, 0-100)
Peripheral vision	88.8 (28.3, 0-100)
Total score	88,4 (11.4, 41-100)

Hvad har betydning for borger/patient?

Interreg

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Öresund-Kattegat-Skagerrak

Når synet svigter...

Et etnografisk longitudinelt studie

Hvordan ser borgernes hverdagsliv ud?

Hvordan opleves det at blive
opsporet med noget uerkendt?

Og hvordan støtter vi bedst borgerne, så
vi kan bidrage til bevare deres
handlekraft, livskvalitet, hverdagsliv og
syn?

Hvad gør det acceptabelt at leve med et nedsat syn?

Hvilke erfaringer og strategier har de ældre -
måske udevidst - anvendt for at håndtere
deres hidtil uerkendte synstab?

Etnografisk, longitudinelt studie

Formål: At undersøge hverdagslivet blandt ældre borgere opsporet med et synstab og deres oplevelser med (synsrelaterede) udfordringer, og hvad der sker over tid.

1

Juni 2024-marts 2025
Borgerne opspores

Inklusionskriterier:
75+ år

Ingen kontakt til øjenlæge seneste to år
VFQ-score ≤ 60 eller BCVA ≤ 0.63 eller
fund på fundusfoto

Juni 2024-marts 2025
Deltagerobservation og uformelle
interviews før, under og efter den
kliniske øjenundersøgelse
N = 13

2

3

Juli 2024-marts 2025
Dybdegående interviews i
borgernes eget hjem, seks
dyadeinterviews
N = 21
(15 borgere og 6 pårørende)

Januar-oktober 2025
Follow-up interviews 4-6 måneder
følgende første interview
N = 20
(14 borgere og 6 pårørende)

Januar-december 2025
Deltagerobservation ved follow-up
øjenundersøgelse
N = ca. 13

Narrativ tilgang:
fortællinger og
meningsskabels
e

Hvem er deltagerne

- Gennemsnitsalder på 81 år (76-92 år)
- 53 % kvinder
- Forskellige socioøkonomiske baggrunde
- Lever med flere samtidige kroniske eller langvarige sygdomme
- Udredt med de mest almindelige øjensygdomme

JOHN
FORTIDEN

MARIA
NUTIDEN

Fremtiden

- Synet formes af forventningerne til fremtiden
- Kontinuum fra "Synet vil forbedres" til "Synet vil forværres"
- Hvis fremtiden er slutningen

VISION

At relaterer nutiden til fortiden

“

[kunne] Jeg hverken se eller høre. Og jeg tænkte på: det går ikke. Man har 40 mand i bussen, og man kan ikke se. Og dér fik jeg nogle briller. (David, interview)

”

Hverdags- udfordringer

“

Og i kirken får man sådan en udskrift (...). Så er der en salme eller en sang på som vi så synger. Og dem kan jeg altså ikke læse. (...) Og der tænder jeg så min mobil, for jeg vil jo godt lige se teksten. Jeg kan jo *høre* teksten, men jeg vil jo godt lige være med og kunne.. Og det er jo selvfølgelig fordi de har dæmpet belysning. De har ikke fuld styrke på.
(Lola, interview)

”

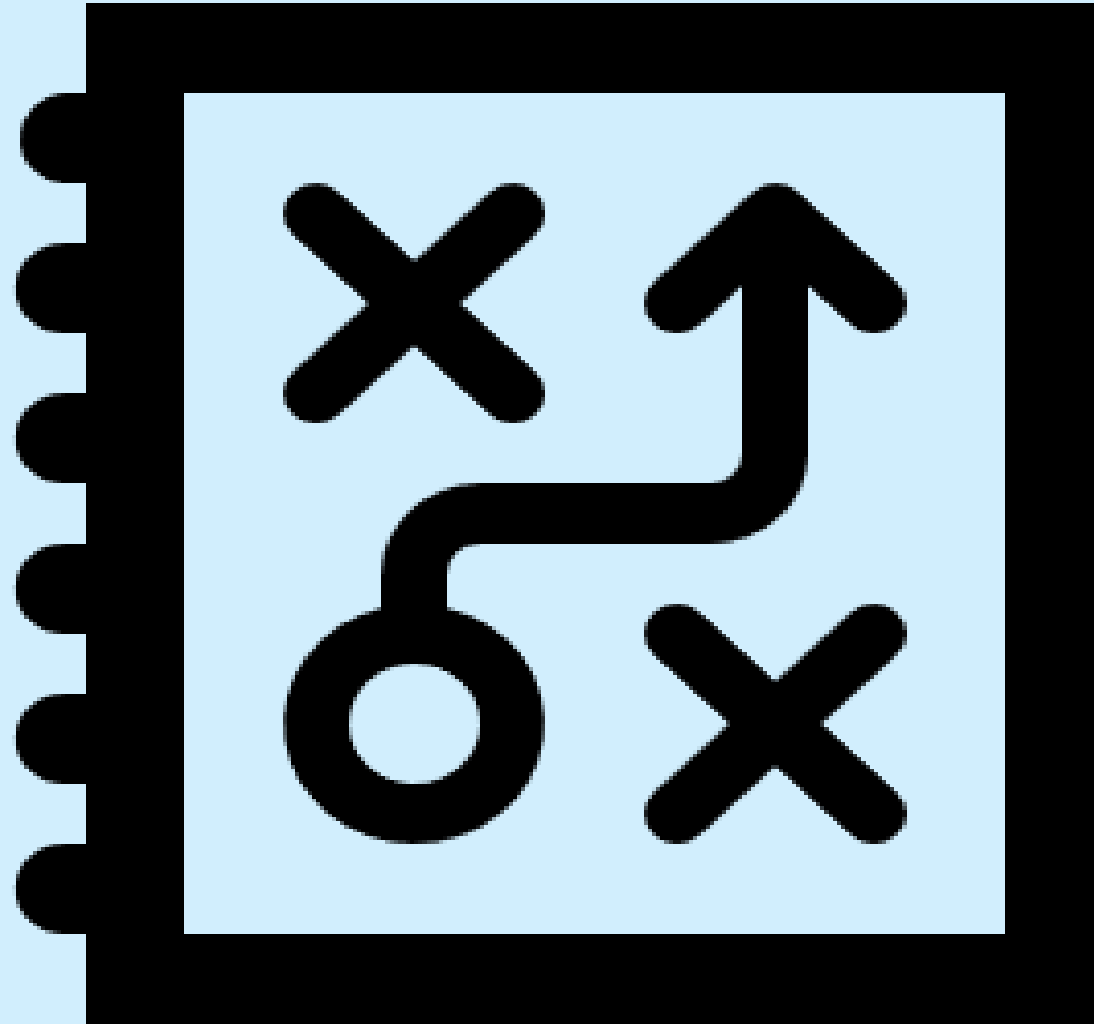

Strategier i hverdagen

“

Men ligeså snart jeg går ud.. fx at se vejskilte, dét kan det knibe med. Øhh.. men altså andre mennesker [i trafikken] ser jeg meget, der ikke noget. Men altså sådan nogen mindre ting, det kan jeg ikke. Og vejskilte, dem kan jeg [se], fordi jeg kender dem. Det er ikke fordi jeg læser dem. Men der ved jeg jo, at det er det [de betyder]. Så det er ikke synet [jeg bruger], det er bare hukommelsen der gør det. (...) Og sådan er det vel egentlig med mange ting. Fordi man kender det. Det ikke fordi man ser det - man kender det bare. (Alma, interview)

”

”

Jeg ser det, som jeg ser (...). Jeg føler [ikke], at der er noget, der har forandret sig [med synet], selvom I dygtige mennesker godt kan se det.

(Laura, interview)

”

Men man ved ikke, at synet er blevet dårligt før man får nogle andre briller, måske. Det ved man jo ikke (...). Inden man opdager, at der er noget galt, så er der jo *ikke* noget galt.

(Alex, interview)

”

Når jeg ligger med fjernsynet.. jeg har en lille smule problemer med at se det. Men jeg ved ikke hvordan I andre har.. om I ser det helt skarpt alt sammen?

(David, interview)

Hvorfor kommer nogen ikke afsted?

Individuelt niveau

Begrænset mobilitet/helbred

Økonomi

Subjektiv oplevelse af syn

System niveau

Ventetid

An aerial photograph of a complex, multi-level highway interchange. The roads are elevated and curve in various directions, creating a dense network of concrete and asphalt. The medians and surrounding areas are landscaped with green grass and large, circular patches of red and purple flowers. The overall scene is a testament to modern infrastructure design.

Biologien balanceres med biografien

”Hard-to-reach” - vi gør noget rigtigt

Navigerer ud fra hukommelse snarere end synet

Tak Spørgsmål?

Andrea Nedergaard Jensen
Birte Bay

anneje@regsj.dk

bhojs@regsj.dk

Synoptik
Fonden

NORDEA
FONDEN
Vi støtter gode liv

Interreg Medfinansieret af
Den Europæiske Union
Öresund-Kattegat-Skagerrak

UNIVERSITY OF
COPENHAGEN

REGION
SJÆLLAND
-vi er til for dig